

Cursusbrochure
Leergang Impactmanagement

Introductie

Het werkveld van de bibliotheek is de afgelopen jaren sterk veranderd. Geprinte digitale collecties worden steeds vaker gedigitaliseerd, het internet biedt een toenemend aantal lezers vrij en onbeperkt toegang tot informatie en lezen concurreert meer en meer met andere vrije tijdsbestedingen. De voorkeuren en verwachtingen van bezoekers verschuiven. De rol en betekenis van de bibliotheek in de lokale gemeenschap veranderen mee.

Impact: belangrijker dan ooit

Het aantonen van de betekenis die bibliotheken hebben voor de lokale gemeenschap is belangrijker dan ooit. Subsidiegevers en lokale, provinciale en landelijke stakeholders, maar ook de medewerkers van de bibliotheek hebben de maatschappelijke impact en waarde die bibliotheken leveren nog niet altijd scherp. Veel bibliotheken worden nu nog afgerekend op lidmaatschaps- en uitleencijfers, en weten niet hoe ze hun wethouder of samenwerkingspartner het beste kunnen overtuigen van hun werkelijke waarde. Daarom is het centraal stellen en inzichtelijk maken van je maatschappelijke impact zo belangrijk.

Leerdoelen

In deze leergang ligt de focus op impactmanagement: alles wat de organisatie doet om de eigen impact te begrijpen en vergroten. Je leert impactdoelen te formuleren en meetbaar te maken en resultaten om te zetten in concrete verbeteracties. Daarnaast krijg je handvatten aangereikt voor verschillende manieren van rapporteren en communiceren en leer je hoe je een impactcultuur binnen je bibliotheek creëert.

Doelgroep

De leergang richt zich op programmamanagers, projectleiders, directeuren en andere bibliotheekprofessionals die binnen een bibliotheekorganisatie een functie bekleden op tactisch of strategisch niveau.

Over de leergang

De leergang bestaat uit vijf cursusonderdelen, die elk aan bod komen in een fysieke en online bijeenkomst. De bijeenkomsten bieden een breed palet aan theorie, praktijk en inspiratie. Door aan een impactplan voor de eigen organisatie te werken, kunnen deelnemers zoveel mogelijk uit het traject halen en inzichten vertalen naar de eigen context. Zo worden zij aangemoedigd direct te beginnen met het implementeren van impactmanagement binnen de eigen organisatie.

Theorie, inspiratie en praktijk

Tijdens iedere cursusbijeenkomst worden afwisselend modules met theorie, inspiratie en praktijk behandeld. De aangeboden theorie vormt een noodzakelijke basis om met de eigen casussen verder te kunnen. De bijeenkomsten worden gefaciliteerd door ervaren trainers. Daarnaast worden bij een aantal onderwerpen externe sprekers en trainers uitgenodigd.

De leergang is zo ontworpen dat je tijdens de bijeenkomsten niet alleen van de trainers maar juist ook van elkaar kunt leren. Het programma kent veel interactie, feedback en brainstormmomenten in kleine groepjes, zodat deelnemers met elkaar kunnen meedenken, maar ook ideeën van elkaar kunnen oppikken. Tussen de cursusbijeenkomsten kom je samen in kleine intervisiegroepen, om van elkaar te leren en concrete uitdagingen te bespreken.

In praktijk

Tussen de cursusbijeenkomsten gaan deelnemers zelf aan de slag met opdrachten. Tevens is er tussen de bijeenkomsten de mogelijkheid om individuele inhoudelijke feedback van de trainers te ontvangen. Op deze manier breng je het geleerde meteen in de praktijk en maak je parallel aan het trainingsprogramma ook stappen met je eigen impactmanagementambitie.

In het praktijkgedeelte wordt daarnaast samen met de deelnemers een concrete *roadmap* opgesteld om de vragen en ambities van de deelnemer handen en voeten te geven, in een planning om te zetten en concrete acties en benodigdheden te definiëren om vervolgstappen te kunnen maken.

Certificering

Deelnemers die het volledige programma hebben doorlopen, ontvangen na afloop van de laatste cursusdag een certificaat van afronding.

Impactcommunity

Alle deelnemers van lopende en afgeronde cursusrondes worden onderdeel van de impactcommunity. Je wordt uitgenodigd voor een online groep, waarin je kennis en ervaringen kunt uitwisselen. Ook vind je hier extra lees- en kijkmateriaal.

Opbouw

Cursusonderdelen

De leergang is opgebouwd uit vijf cursusonderdelen:

- Impactstrategie;
- Impactraamwerk en dataverzameling;
- Interpreteren en rapporteren;
- Leren, sturen en impactcultuur;
- Impact integreren.

Cyclus per onderdeel

Om elk van de onderdelen goed uit te leggen en deelnemers gelegenheid te bieden om het geleerde in de praktijk te brengen, wordt per onderdeel een cyclus van vier weken doorlopen. Zie 'Praktische informatie' voor de exacte data.

- Week 1: fysieke bijeenkomst waarin theoretische uitleg wordt gegeven door trainers en deelnemers werken aan individuele, groeps- of plenaire opdrachten (5 uur);
- Week 2: online bijeenkomst, bestaand uit:
 - o Webinar door een gastspreker, waarbij de lesstof vanuit een vernieuwend, verrassend of verdiepend perspectief wordt besproken (1 uur);
 - o Intervisie, waarbij de deelnemers in kleine groepjes de eigen casus, de lesstof, uitdagingen en oplossingen uit de eigen praktijk met elkaar kunnen bespreken (2 uur);
- Week 3 en 4: zelfstandig werken aan impact en reflectie.

In totaal zitten dus zo'n 20 weken tussen aanvang en afronding van de leergang, eventuele vakantieperiodes niet meegerekend.

Inhoud

Binnen ieder deel worden dieper ingegaan op de theorie en praktijk van impactmanagement. Hieronder vind je welke vragen tijdens die delen centraal staan.

Deel 1: Impactstrategie

Binnen het eerste trainingsonderdeel maken deelnemers kennis met elkaar en het concept impactmanagement. Middels het opstellen van een *theory of change*, een verandertheorie, gaan we aan de slag met het in kaart brengen van de geambieerde impact van de eigen organisatie. Je maakt inzichtelijk welke effecten het aanbod van bibliotheekdiensten heeft op het leven van bezoekers en op de gemeenschap als geheel. Daarbij is veel aandacht voor de belangrijkste stakeholders waarop bibliotheken zich richten.

De belangrijkste vragen die in het eerste deel aan bod komen, zijn:

- Wat is impactmanagement en wat betekent het voor mijn bibliotheek?
- Wat is het doel van impactmanagement en wie is het publiek?
- Aan welke maatschappelijke uitdaging levert mijn bibliotheek een bijdrage?
- Welke oplossingen biedt mijn bibliotheek?
- Wat is een *theory of change* en hoe ontwikkel ik deze voor mijn bibliotheek?

Deel 2: Impactraamwerk en dataverzameling

In het tweede trainingsonderdeel bouwen we voort op de inzichten uit de eerste bijeenkomst. We gebruiken de *theory of change* om een impactraamwerk op te stellen met de juiste indicatoren. Op basis daarvan leer je hoe je handig een onderzoek kunt opzetten: door zelf data te verzamelen of door een externe partij in te schakelen. Om de dataverzameling zo goed mogelijk voor te bereiden, is het van cruciaal belang eerst helemaal helder te hebben welke inzichten je zoekt. In deze bijeenkomsten gaan we daarom in op het ontwikkelen van een datastrategie die haalbaar en bruikbaar is en die past binnen de context en lopende processen.

De belangrijkste vragen die in het tweede deel aan bod komen, zijn:

- Mijn *theory of change* staat; hoe nu verder?
- Hoe vertaal ik de effecten uit een *theory of change* naar de juiste meetbare indicatoren?
- Welke data heb of verzamel ik al en wat kan ik daarmee? Welke data heb ik nog meer nodig?
- Zijn mijn meetdoelen realistisch en haalbaar?

Deel 3: Interpreteren en rapporteren

In het derde cursusdeel gaan we in op het analyseren, interpreteren en rapporten van impactdata. Welke inzichten kun je halen uit data? Hoe zorg je voor transparante rapportage naar interne en externe stakeholders?

De belangrijkste vragen die in het derde deel aan bod komen, zijn:

- Wanneer ben ik succesvol? Wanneer vind ik dat ik impact heb gemaakt?
- Hoe bepaal ik welk deel van de impact kan worden toegeschreven aan mijn eigen organisatie?
- Hoe waardeer ik effecten? Wat zijn de voordelen en risico's?
- Welke inzichten kan ik halen uit data en informatie?
- Wie is mijn publiek en hoe kan ik hen goed bereiken?
- Hoe ga ik om met het communiceren van onbedoelde negatieve impact?

Deel 4: Leren, sturen en Impactcultuur

Impactmanagement gaat over het leren van en verbeteren op basis van data. In het vierde deel van de leergang bekijken we hoe binnen je organisatie een cultuur kunt ontwikkelen waarin het sturen op impact de standaardwerkwijze wordt.

De belangrijkste vragen die in het vierde deel aan bod komen, zijn:

- Hoe neem ik data en inzichten mee in het maken van andere en betere keuzes?
- Wat zijn de belangrijkste elementen van een stevige interne impactcultuur?
- Hoe maak ik systematisch meten en evalueren onderdeel van het DNA van mijn organisatie?
- Hoe creëer ik een breder draagvlak voor impact en impactmanagement?
- Hoe ontwikkel ik een 'impactboekhouding'?

Deel 5: Impact integreren

In het laatste cursusdeel blikken we vooruit en gaan we aan de slag met een actieplan. Hoe zet je de inzichten uit de leergang in jouw organisatie in en wat heb je hiervoor nodig?

De belangrijkste vragen die in het vijfde deel aan bod komen, zijn:

- Hoe ga ik na de leergang aan de slag binnen mijn eigen organisatie?
- Wat zijn de concrete voorwaarden binnen mijn organisatie om impact succesvol te kunnen integreren?
- Welke taken rondom impact neem ik zelf op me en waar kunnen anderen bij helpen?

Praktische informatie

Data

In het najaar van 2020 worden twee rondes van de leergang georganiseerd. De data van de bijeenkomsten vind je hieronder.

Sessie	Onderwerp	Vorm	Data
1	Impactstrategie	Fysiek Online	1 oktober 2020 8 oktober 2020
2	Impactraamwerk en dataverzameling	Fysiek Online	29 oktober 2020 5 november 2020
3	Interpreteren en rapporteren	Fysiek Online	26 november 2020 3 december 2020
4	Leren, sturen en impactcultuur	Fysiek Online	14 januari 2021 21 januari 2021
5	Impact integreren	Fysiek Online	11 februari 2021 18 februari 2021

Locatie

De leergang vindt deels online plaats en deels op een centrale locatie, die goed bereikbaar is met zowel de auto als het openbaar vervoer.

Let op: we gaan ervanuit dat de bijeenkomsten op locatie kunnen plaatsvinden, maar houden de ontwikkelingen omtrent de maatregelen met betrekking tot het coronavirus nauw in de gaten.

Mochten nieuwe maatregelen worden afgekondigd, dan zal een volledig digitaal programma worden aangeboden.

Kosten

Deelname is gratis. Tijdens de opleidingsdagen krijgt men trainingsmateriaal, lunch, koffie en thee.

Aanmelden

Aanmelden kan via het [inschrijfformulier](#). Let op: er is een beperkt aantal plekken beschikbaar. Bij grote belangstelling zullen we de vrije plekken toewijzen op basis van loting. Na de bevestiging van je deelname heb je een week de gelegenheid om je deelname te cancelen. Daarna gaan we ervanuit dat je in de gelegenheid bent aan **alle** cursusbijeenkomsten deel te nemen.

Contactpersonen

Wil je meer informatie ontvangen of heb je een vraag over het traject? Wij helpen je graag verder.

Jurre Anema

jurre@sinzer.org